

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(поступило від «10» 2020 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

**ЕТИКА БІЗНЕСУ/
BUSINESS ETHICS**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: С.Г. РАДЧЕНКО, доцент

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та політології, 01.10 2020 р., протокол № 4

Рецензенти: Л.О. БОРОВСЬКА, кандидат філософських наук, доцент,
С. В. ТАРАНОВ, доктор філософських наук, доцент, завідувач
кафедри філософії науки та культурології Центру гуманітарної
освіти НАН України
П.Г. ДЕМІДОВ, кандидат технічних наук, доцент

**ЕТИКА БІЗНЕСУ/
BUSINESS ETHICS**

**ПРОГРАМА/
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програма дисципліни «Етика бізнесу» призначена для студентів бакалаврату КНТЕУ денної форми навчання усіх галузей, усіх спеціальностей, усіх спеціалізацій.

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначених спеціальностей та відповідних освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів КНТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.
6. Лист погодження.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Етика бізнесу» є надання фундаментальних теоретичних знань і набуття практичних навичок з питань етичних основ підприємництва та ключових принципів соціально-психологічних аспектів трудових відносин.

Завданням вивчення дисципліни «Етика бізнесу» є надання ґрунтовних знань з теорії ділової етики, розвитку аналітичних навичок вирішення проблем на основі етичних принципів, формування установок притаманних менеджеру та різним стилям керівництва для вироблення стратегії соціального управління, оволодіння знаннями про загальні норми ділового та службового етикету та міжнародного ділового протоколу.

Предметом вивчення дисципліни є система науково-педагогічних знань про теоретико-методологічні засади та прикладні основи етичних принципів, норм і правил взаємовідносин між основними суб'єктами підприємницької діяльності.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання:

- основ соціально-психологічних норм людських відносин;
- основ соціально-рольових характеристик особистості;

вміння

- використовувати навички міжособистісної взаємодії.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Етика бізнесу» як вибіркова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідними освітньо-професійними програмами:

✓ *Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1-10
ЗК 3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмовою.	6,7
ЗК 5	Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.	1-4
ЗК 6	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	1-10
ЗК 7	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	2
ЗК 8	Здатність працювати в команді та автономно, зокрема володіння навичками міжособистісної взаємодії, вміння налагоджувати контакт з різними за віком, характером та статусом людьми, взаємодіяти з експертами в інших предметних областях; готовність до прийняття на себе відповідальності за результати своєї праці, навколишнє середовище й інші цінності.	3,4,5-7
ЗК 10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	2
ЗК 11	Здатність застосовувати знання у практичних	4-7

	ситуаціях.	
ЗК 12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	1-10
ЗК 13	Здатність проведення досліджень на належному рівні	2,3,9
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 08	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань, зокрема <i>здатність вести роботу з уніфікації термінів, удосконалення понять і визначень за тематикою перекладів у відповідній галузі економічної діяльності, науки, техніки.</i>	2,8
ФК 12	Здатність до організації ділової комунікації, зокрема <i>здатність моделювати різного типу комунікативні акти, розуміти особливості мовленнєвої ситуації при здійсненні процесу міжкультурного спілкування, володіти мовним етикетом в різних соціокультурних умовах.</i>	5,6,8
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 01	Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації	6,8,9
ПРН 02	Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.	1-10
ПРН 03	Організовувати процес свого навчання й самоосвіти	1-10
ПРН 05	Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.	4,5,9
ПРН 06	Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності	3,5,9
ПРН 14	Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному,	3,5,8

	неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.	
ПРН 18	Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.	2,3,5

✓ *Міжнародна економіка (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 12	Навички міжособистісної взаємодії	1-10
ЗК 13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	1-2
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 11	Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію	2,3,4
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 6	Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності	3-5,9
ПРН 22	Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.	2,4-6,10
ПРН 24	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей	2,9,10

✓ *Реклама і зв'язки з громадськістю (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК01	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	1-10
ЗК03	Здатність бути критичним і самокритичним	2,3,5
ЗК 10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	1-3,6,7,8
ЗК11	Здатність спілкуватися державною мовою.	5,7,9
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 01	Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності	4-8
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН01	Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань	2,3,4
ПРН 18	Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва	2-7

✓ *Фінансовий контроль та аудит (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК02	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	1-10
ЗК05	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.	9,10
ЗК12	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	2-5
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК10	Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків	4-7
ФК11	Демонструвати розуміння вимог щодо професійної	1-10

	діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави	
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН09	Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.	2-4
ПРН 17	Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття	1-10
ПРН 20	Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.	1-5,7
ПРН 21	Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави	1-10
ПРН 22	Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-10
ПРН 23	Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя	1-10

✓ *Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-10
ЗК 13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	1,9,10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК06	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	2-5
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 03	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	1-4
ПРН 15	Демонструвати здатність діяти соціально	2-4,5,7,10

	відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності	
--	---	--

✓ *Міжнародний менеджмент (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК01	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-10
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1-10
ЗК 04	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	2-5
ЗК11	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	9,10
ЗК13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	5,6,9,10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 15	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички	2-5
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН01	Знати права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-2,10
ПРН 02	Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя	1-10
ПРН03	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	2,4,5

	Демонструвати навички виявлення проблеми та обґрунтування управлінських рішень	1-4
--	--	-----

✓ *Управління бізнесом (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	1-10
13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	1,6,9,10
15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	1-4
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
9	Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.	3-6
15	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички	2,4-7
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
9	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи	2,4-7
11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації	2-7
15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності	1-10

✓ *Торговельний менеджмент (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	1-10
13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	1,9,10
15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	1-4

<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
9	Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань	3-7
15	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички	2-4,5-7
16	Здатність організовувати основні та допоміжні процеси в торговельній діяльності.	2-6,7,9,10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
9	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.	2-4,5-7
11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації	1-4
15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності	1-10

✓ *Менеджмент персоналу (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	1-10
13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	1,9,10
15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	2-6
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
9	Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань	2-9
15	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички	3-6
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
9	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи	3-6
11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації	2-7
15	Демонструвати здатність діяти соціально	1-10

	відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності	
--	---	--

✓ *Промисловий менеджмент (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	1-10
13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	1,2,9,10
15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
9	Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань	3-6,8-10
15	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички	2-5
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
9	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи	2-6
11	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації	1-6,10
15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності	1-10

✓ *Готельний і ресторанний менеджмент (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 01	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній	1-10

	системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.	
ЗК 06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	5,6,8
ЗК 07	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	1,5,6,9,10
ЗК 10	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	2-6
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 02	Здатність організовувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність	1,3-6,8
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 21	Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-10
ПРН 22	Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя	1-10

✓ *Туристичний менеджмент (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 15	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички	2-6,8
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності, зокрема <i>при управлінні туристичною діяльністю.</i>	1-10

✓ *Маркетинг (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 01	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-10
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1-10
ЗК 08	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	1-3,7-10
ЗК 11	Здатність працювати в команді	
ЗК 12	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	3-6,8-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 07	Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.	1,3-6
ФК 08	Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку бізнесу в умовах невизначеності	9,10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 01	Демонструвати знання і розуміння теоретичних основ та принципів провадження маркетингової діяльності	2-5
ПРН 05	Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів	1,3-,9,10,6
ПРН 17	Демонструвати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами, а також належного використання професійної термінології	6,8-10
ПРН 18	Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності	1,2-6,8-10

✓ *Рекламний бізнес (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 03	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	1-10
ЗК 06	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	1,2-5
ЗК 12	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/ видів економічної діяльності)	3-5,9,10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 06	Здатність проводити маркетингові дослідження у різних сферах маркетингової діяльності	2,3-5
ФК 11	Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків	2-6
ФК 19	<i>Здатність формувати товарну, цінову, збутову та комунікаційну політику підприємства рекламної галузі на засадах маркетингу</i>	3-6,8,9,10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 01	Демонструвати знання і розуміння теоретичних основ та принципів провадження маркетингової діяльності.	2,4-6
ПРН 07	Використовувати цифрові інформаційні та комунікаційні технології, а також програмні продукти, необхідні для належного провадження маркетингової діяльності та практичного застосування маркетингового інструментарію	1,3-6
ПРН 13	Відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи	1-6
ПРН 16	Відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, підвищувати рівень особистої професійної підготовки.	1-10
ПРН 20	<i>Розроблювати рекламні звернення та рекламні матеріали</i>	2-6

✓ *Оптова і роздрібна торгівля (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст
---------------------------	----------------------	--------------------------------

		компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 07	Здатність працювати в команді	1-10
ЗК 10	Здатність діяти відповідально та свідомо	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 03	Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин	2-6,9,10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 06	Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.	3-6,10
ПРН 07	Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати	2-6,8-10
ПРН 08	Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур	1-10
ПРН 11	Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці	1-4,10

✓ *Товарознавство і комерційна логістика (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 07	Здатність працювати в команді	1-10
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 03	Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.	2-6,9,10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 06	Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	1-4

ПРН 09	Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.	5,9,10
--------	---	--------

✓ *Товарознавство та організація зовнішньої торгівлі (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 07	Здатність працювати в команді	3-10
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 03	Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.	2-6
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 06	Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.	2,3-6,9,10
ПРН 10	Демонструвати здатність діяти соціально, відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.	1-10

✓ *Митна справа (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 07	Здатність працювати в команді	3-10
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 03	Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.	2,3-6,9,10

<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 06	Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.	3-6
ПРН 10	Демонструвати здатність діяти соціально, відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.	1-10

✓ *Логістична діяльність (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 10	Здатність діяти відповідально та свідомо	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 03	Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин	2-6
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 10	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.	1-10
ПРН 13	Використовувати різні форми взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур	2-6,9,10

✓ *Категорійний менеджмент у ритейлі (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 07	Здатність працювати в команді	3-10
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 12	Здатність здійснювати ефективну закупівельну діяльність, комунікувати з постачальниками, проводити розрахунок прибутковості товарів,	2-6,9

	<i>здійснювати оперативний контроль управління товарними запасами на підприємстві</i>	
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 06	Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягти професійних цілей	1-10
ПРН 09	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави	1-10
ПРН 22	<i>Вміти здійснювати ефективну закупівельну діяльність, комунікувати з постачальниками, проводити розрахунок прибутковості товарів, здійснювати оперативний контроль управління товарними запасами на підприємстві</i>	2-6

✓ *Правове забезпечення безпеки підприємницької діяльності (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 15	Здатність до самостійної підготовки проектів актів право застосування.	2,4-6,8
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 05	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.	2,3-10
ПРН 10	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.	1,8-10
ПРН 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.	1-10
ПРН 15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних	1-10

✓ *Комп'ютерні науки (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває
---------------------------	----------------------	--------------------------

програмі		зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 11	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	1-10
ЗК 12	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	1-4
ЗК 13	Здатність діяти на основі етичних міркувань.	1-10

✓ *Безпека інформаційних і комунікаційних систем в економіці (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 01	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	1-10
ЗК 03	Здатність професійно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.	1-10
ЗК 07	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	2-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 04	Здатність забезпечувати неперервність бізнесу згідно встановленої політики інформаційної та/або кібербезпеки	2-6,9,10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 02	Організовувати власну професійну діяльність, обирати оптимальні методи та способи розв'язування складних спеціалізованих задачта практичних проблем у професійній діяльності, оцінювати їхню ефективність.	2-5,9,10

✓ *Інформаційні системи та технології (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст
---------------------------	----------------------	--------------------------------

		компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 09	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-10
ЗК 10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	1-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 10	Розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки та існуючих державних і закордонних стандартів під час формування технічних завдань та рішень.	2-4,9,10

✓ *Технологія та організація ресторанного бізнесу (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 02	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	1-10
ЗК 05	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел	1-10
ЗК 11	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 15	Здатність впроваджувати у виробництво технології харчових продуктів на основі розуміння сутності перетворень основних компонентів продовольчої сировини впродовж технологічного процесу	2-4

<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 02	Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти	1-10
ПРН 19	Підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи.	1-10
ПРН 26	Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.	1-10

✓ *Готельно-ресторанна справа (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 01	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.	1-10
ЗК 06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	1-10
ЗК 07	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	5-6,9,10
ЗК 10	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 02	Здатність організувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність	2-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 21	Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	1-10
ПРН 22	Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової	1-10

	активності для ведення здорового способу життя.	
--	---	--

✓ *Міжнародний туризм (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 12	Навички міжособистісної взаємодії	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 27	Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації	2-6
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 13	Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.	2-6,8-10
ПРН 15	Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань	3-6,9,10
ПРН 16	Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості	2-6
ПРН 18	Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях	1-10
ПРН 21	Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності	2-5,9,10

✓ *Економіка і організація туризму (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 12	Навички міжособистісної взаємодії	1-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 27	Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації	3-6,8-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 13	Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.	3-10
ПРН 15	Проявляти толерантність до альтернативних	2,3-6,8

	принципів та методів виконання професійних завдань	
ПРН 16	Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості	2-10

✓ *Цифровий туризм (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 10	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-10
ЗК 12	Навички міжособистісної взаємодії.	2-5,8-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 16	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	2-6,8-10
ФК 27	Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації	3-6,8-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 13	Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.	3-6,9,10
ПРН 15	Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань	2,4-6,8-10
ПРН 16	Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості	1-10
ПРН 18	Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях	2-8
ПРН 21	Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності	2-6,8-10

✓ *Міжнародний бізнес (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 04	Здатність планувати та управляти часом	1-10
ЗК 12	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	1-10

ЗК 13	<i>Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість</i>	2-6,8-10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
ФК 08	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації	2-5,8-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 06	Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.	3-6,8-10
ПРН 17	Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.	2,9,10
ПРН 23	Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.	1-10

✓ *Міжнародна торгівля (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 04	Здатність планувати та управляти часом.	1-10
ЗК 05	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-10
ЗК 06	Здатність спілкуватися іноземними мовами.	8-9
ЗК 09	Уміння бути критичним та самокритичним	2-5
ЗК 12	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	1-10
ЗК 13	<i>Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість</i>	2-6,9,10
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		

ФК 04	Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.	1,2-4,9,10
ФК 14	Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.	1-10
ФК 16	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.	1-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 04	Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.	1-3,9,10
ПРН 05	Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань / видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	1-6,7,9,10
ПРН 06	Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.	3-6,8-10
ПРН 09	Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.	1-10

ПРН 12	Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.	2-6,9,10
ПРН 13	Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі	1,9,10
ПРН 18	Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	1-10

✓ *Міжнародний маркетинг (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 03	Здатність навчатися та бути сучасно навченим.	1-10
ЗК 10	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	3-6,9,10
ЗК 11	Здатність працювати в команді.	3-5,8-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 01	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	1-10
ПРН 19	Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.	1,3-6,9,10
ПРН 20	Відстоювати національні інтереси України з	1-10

	урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.	
ПРН 23	Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні	1-10

✓ *Інженерія програмного забезпечення (ОС бакалавр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
К 03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	1-10
К 08	Здатність діяти на основі етичних міркувань.	1-10
К 12	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	3-5,8-10
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР 02	Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.	1-10

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Етика бізнесу: сутність, специфіка предмету та навчальної дисципліни.

Бізнес як соціокультурне явище. Міф про аморальність бізнесу. Співвідношення бізнесу і моралі. Моральні основи бізнесу. Категорії моралі та етики. Моральні цінності та їх історико-культурний розвиток. Соціальна справедливість у сучасному громадянському суспільстві. Соціальний статус підприємця. Суспільні очікування, які покладає громадянське суспільство на бізнес.

Розвиток ділової етики. Ділова етика як складова моральності. Емпірична (описова етика). Нормативна етика. Метаетика. Напрями

спеціальної етики. Казуїстика. Застосування принципів загальної етики у спеціалізованих сферах діяльності. Професійна мораль та професійна етика.

Етика бізнесу як наука та навчальна дисципліна: предмет, структура, тенденції розвитку. Концептуальні засади етики бізнесу. Проблеми макроетики та мікроетики в етиці бізнесу. Світові заходи і методи формування етичної основи трудових відносин у підприємстві. Міжнародні етичні принципи трудових відносин. Міжнародні та регіональні регулятори ділової етики (установи, основоположні документи). Розвиток етики бізнесу в Україні. Взаємовідносини етики бізнесу та іншими галузями знань. Місце етики бізнесу у навчальному процесі.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 10, 21 – 23, 25, 30.

Інтернет-ресурси: 34, 43, 46, 49.

Тема 2. Моральні уявлення у світі бізнесу.

Специфіка етичних відносин у сфері бізнесу. Проблеми застосування моральних принципів у бізнес-діяльності. Співвідношення матеріальних та духовних факторів визначення мети і засобів. Моральний вибір та моральний конфлікт у бізнесі. Дилеми професійної моралі.

Моральна поведінка та моральна свідомість. Рівні розвитку моральності. Структура моральної свідомості. Поняття суб'єктивної та об'єктивної моралі. Конвенційна мораль. Етичний релятивізм. Моральний абсолютизм. Моральний плюралізм. Моральний вибір особистості як її право та відповідальність. Чеснота та гріх: етика чеснот. Моральна гідність. Моральні ідеали. Моральний обов'язок. Моральний егоїзм. Моральний осуд.

Етичні погляди на економічну діяльність. Основні підходи етики бізнесу до вирішення моральних проблем у підприємстві. Релігійна етика. Орієнтація на абсолютні моральні цінності у християнській традиції: проблеми та обмеження. Теорія утилітаризму («суспільної користі»). Концепція І. Бентама. Деонтична етика. Концепція І. Канта. Етика справедливості. Теорія справедливості Дж. Ролза. Моделі прийняття рішень з опорою на філософію моралі. Етичне судження: констатація, думка, оцінка.

Протестантська етика. Зв'язок свободи, незалежності, самостійності особистості із багатством. Цілераціональна етика в теорії М. Вебера. Ділова етика і конфуціанство. Сучасне моральне відношення до праці та комерційної діяльності. М. Фрідман: «Етика laissez-faire»- теорія примирення моральних принципів з прагненням до максимальної вигоди. Концепція суспільного маркетингу Ф. Котлера. Концепція «людських відносин» (М.П. Фоллет, Е. Мейо)

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 8, 10, 15, 18, 20, 25, 28, 31.

Інтернет-ресурси: 35, 44, 45, 51.

Тема 3. Інтегрування ділової етики у сучасне бізнес-середовище

Соціальна відповідальність бізнесу як складова етики бізнесу. Розвиток корпоративної соціальної відповідальності у західних та східних ділових культурах. Основні принципи КСО. Аргументи «за» та «проти» КСО. Концепція сталого розвитку та корпоративна соціальна відповідальність. Соціальна відповідальність як конкурентна перевага. Ознаки соціально-відповідальної корпорації. Сутність понять «соціальна ефективність» та «соціальне управління». Етико-економічна концепція Г. Форда. Соціальна місія компанії. Соціальна звітність. Корпоративні етичні норми та екологія.

Основні причини впровадження етичного ведення підприємницької діяльності. Сутність поняття «репутаційний капітал». Способи підвищення етичного рівня організації. Кредо, етичні кодекси та програми навчання співробітників. Створення структур та установ з ділової етики. Світовий та вітчизняний досвід інституалізації етики в діяльність компаній (банківські, фінансові, торгівельні, страхові, підприємства індустрії гостинності).

Благодійність як прояв етичної поведінки. Функції благодійності в суспільстві: основні цілі та принципи. Мотиви благодійності. Традиційна філантропія. Корпоративна стратегічна філантропія. «Моральний борг філантропії» великих корпорацій. Основні напрями та форми впровадження благодійної діяльності. Види благодійної допомоги. Корпоративне волонтерство. Світовий досвід благодійництва та меценатства. Відновлення традицій та сучасний стан благодійництва в Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 6, 9, 12, 13, 16, 20, 30.

Інтернет-ресурси: 36, 37, 45, 47.

Тема 4. Бізнес-етика в структурі управління.

Корпоративне управління як спосіб етичного регулювання відносин у колективі. Поняття корпоративної етики. Кореляція персональної та корпоративної етики. Проблеми корпоративної лояльності. Корпоративна культура та етичний клімат організації. Філософія підприємства. Типологія корпоративних культур. Основні змістовні складові корпоративної культури. Формування системи моральних цінностей організації.

Організаційна культура як інструмент ефективного соціального управління. Адміністрування та етичні норми бізнесу. Моральний кодекс бізнес-адміністрування. Регулювання етичних питань в управлінні організацією. Особливості етики управління на різних рівнях відповідальності. Необхідні та достатні моральні якості керівника. Особливості моральної поведінки у прийнятті управлінських рішень та контролю за їх виконанням. Моделі управління та комунікації як фактор етичних ризиків. Етичні принципи прийому, звільнення та просування по службі. Культура адміністративного діалогу. Вміння висловити подяку, винести догану. Вирішити конфліктну ситуацію.

Етичне ставлення найманого працівника до своїх функціональних обов'язків. Концепція, програма та практика integrity (чесності та сумлінності). Розуміння та прихильність співробітників до основоположних цінностей компанії. Конфлікт переконань та його прояви. Дотримання етичних норм у взаємовідносинах: вертикальний та горизонтальний рівні. Конфлікт норм та його вирішення. Толерантність як механізм конфліктного пом'якшення. Довіра у відносинах. Етичний бік конфлікту інтересів. Моніторинг та експертна оцінка рівня етичної культури організації та рівня етичних ризиків.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 7,8, 14, 15, 19, 27, 28.

Інтернет-ресурси: 39,41, 43, 48.

Тема 5. Етичні основи відносин у бізнесі.

Система ділових відносин у бізнесі. Поняття стейкхолдерів. Моделі compliance у практиці діяльності компанії. Compliance як програма компанії та принцип відповідності стандартам, законам та нормам.

Етичні принципи відносин з діловими партнерами. Дотримання домовленостей, взаємна довіра, висока якість роботи. Маркери доброчесності в системі «B2B». Етика відносин між корпораціями. Етичні принципи у взаєминах з постачальниками і субпідрядниками. Система бізнес-партнерства: взаємна повага та довго строковість. Можливість реалізації принципів leanmanagement. Принципи галузевої етики. Відповідальність перед інвесторами.

Моральні норми та економічна конкуренція. Етичні та неетичні моделі поведінки. Ознаки недобросовісної та методи добросовісної конкуренції. Форми етичного регулювання конкурентної боротьби. Збір інформації про конкурента: моральний аспект

Базові уявлення про клієнта (споживача) як основа бізнес-етики компанії. Етичні стандарти, норми та правила обслуговування клієнтів. Принципи відкритості, чесності та відповідальності у взаєминах із споживачами. Реалізація постулату: «Турбуйся про клієнта, а ринок потурбується про тебе». Реклама та «суспільний договір». Комплекс принципів етичної коректності реклами. Відповідальне (етичне) споживання.

Держава та бізнес: система партнерства. Обопільний вплив бізнесу та держави щодо формування етичного середовища. Форми етичної регуляції відносин підприємців з представниками державних органів управління та контролю. Корупція як моральна проблема. Причини, форми, види та наслідки корупційних дій. Етична оцінка корупції. Заходи підвищення моральної свідомості та відповідальності бізнесменів та держслужбовців як метод подолання корупції.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 10, 14,18, 22, 28, 29.

Інтернет-ресурси: 39, 42, 45, 46.

Тема 6. Діловий етикет як засіб організації професійної поведінки.

Етикет як феномен культури та основа соціальної поведінки. Основні історичні етапи розвитку етикету. Види етикету. Основні принципи сучасного етикету. Загальнолюдські моральні цінності – основа культури поведінки. Залежність критеріїв поведінки від середовища та способу життя.

Поняття ділового етикету. Тенденції розвитку ділового етикету. Принципи і функції сучасного ділового етикету. Основні норми та правила: вітання, звертання, знайомства, організації та підтримки ділових контактів, грошових зобов'язань, подарунків, обміну візитівками. Корпоративні правила поведінки. Діловий протокол як засіб створення продуктивної атмосфери співробітництва під час організації і проведення ділових заходів.

Особливості службового етикету. Співвідношення адміністративної етики та етикету. Етикет службових відносин. Поняття субординації. Негативні наслідки в ділових стосунках у разі порушення основних принципів, норм і правил ділового етикету і протоколу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 7, 13, 16, 24, 28, 33.

Інтернет-ресурси: 43 – 45, 48.

Тема 7. Стиль і манери ділової людини.

Стиль і манери – основа етикету ділової людини, її привабливого іміджу. Роль і значення іміджу в діловому середовищі. Основні правила формування позитивного іміджу. Внутрішні пріоритети: тактовність, делікатність, порядність, скромність, толерантність. Елементи зовнішньої привабливості. Одяг, аксесуари. Різниця між повсякденним, святковим та одягом для протокольних заходів. Дрес-код та умови його впровадження.

Особливості зовнішнього вигляду представників різних сфер діяльності: фінансової, банківської, торговельної, індустрії гостинності тощо. Залежність зовнішнього вигляду від віку, статі, посади, соціальної ролі.

Етичні норми та правила поведінки у взаємовідносинах ділової людини з партнерами та колегами у неформальній обстановці. Поняття світського етикету.

Правила ввічливості у громадських місцях. Правила прийому гостей у родині. Поведінка за столом. Правила ведення бесід і проголошення тостів. Правила користування столовими приборами, вживання деяких справ та алкогольних напоїв. Етикетні обов'язки чоловіків і привілеї жінок. Правила пристойності та чемності. Усвідомлення необхідності дотримання соціальних стандартів поведінки як показник високої культури особистості.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 7, 13, 17, 24, 28, 33.

Інтернет-ресурси: 35, 43, 45.

Тема 8. Етичні стандарти організації та проведення ділових комунікативних заходів.

Культура ділового спілкування – важлива умова професіоналізму управління. Психологічні особливості, моральні норми та принципи ділової комунікації. Сучасні стандарти індивідуальної поведінки та проблеми довіри в процесі ділового спілкування. Практика ділової взаємодії: жести, міміка, позиції.

Роль менеджера в культурі проведення ділових контактів. Комунікативні заходи як основа ділового співробітництва. Культура організації і проведення ділової бесіди. Етикет зустрічей і нарад як форма координації ділової взаємодії. Культура публічного виступу. Володіння технікою бізнес-презентації. Поведінка під час прес-конференції. Особливості етикету ділової телефонної розмови. Ділові переговори: моральні норми та етичні стандарти. Реалізація змістовного, організаційного, тактичного аспектів переговорного процесу. Основні методи та доцільна поведінка учасників переговорів.

Етикет гостинності під час організації і проведення святкових заходів у діловому житті. Види ділових прийомів. Вміння обирати прийом в залежності від приводу та мети. Особливості організації та правила поведінки на прийомі.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 8, 13, 17, 24, 26, 33.

Інтернет-ресурси: 41, 44, 45.

Тема 9. Етика та етикет у міжнародних ділових стосунках.

Роль та місце ділової культури у міжнародному бізнесі. Етичні проблеми глобалізації та їх вплив на встановлення та підтримку ділових відносин. Соціокультурна диференціація та врахування культурних відмінностей. Поняття «культурного шоку». Формування у менеджера здатності долати уявлення, що склалися і трансформувати стереотипи. Установка та творче переосмислення норм і образу дій у відповідність до іншої ментальності, іншого способу життя.

Міжнародний діловий етикет та протокол. Урахування етикетних стандартів при проведенні міжнародних ділових зустрічей, бесід, переговорів. Складання програми офіційного і робочого візитів. Порядок зустрічі і проводів делегації. Протокольні заходи в країні перебування. Особливості поведінки. Казуси та афронти у спілкуванні з іноземними партнерами.

Характерні форми співробітництва з представниками різних ділових культур. Особливі риси північноамериканської ділової культури. Національні відмінності та своєрідність європейської ділової культури. Урахування тонкощів менталітету в ділових стосунках з представниками

мусульманських країн та представниками Далекого Сходу. Традиційні ділові партнери України: уроки досвіду та взаємодії.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 16, 19, 24, 29, 32, 33.

Інтернет-ресурси: 34, 35, 46, 51.

Тема 10 Етика бізнесу в умовах глобальних викликів.

Зміна пріоритетів в умовах світової пандемії. Соціальний імідж бізнесу: нові орієнтири в умовах глобальної пандемії. Соціальна відповідальність бізнесу в умовах карантину Covid19. Соціальна сфера. Економічна сфера. Екологічна сфера. Етичні дилеми та Новий Гуманізм.

Дискусії науковців, бізнесменів, державних та громадських діячів щодо подальшого розвитку суспільства і бізнесу. Аналіз ситуації та шляхи подолання корона кризи в економіці. Етика пандемії: відмова від рукостискань, карантинний шеймінг та інші прикмети епохи корона вірусу. Інтернет рух Ф. Райфшнайдера#StayTheFucrHome. Етика поведінки в інформаційному просторі. Корпоративна етика: «віддалена робота» та звичні паттерни взаємодії в умовах карантину. Етика маркетингу та продажу в умовах пандемії. Етика комунікації із стейкхолдерами. ТОП-10 правил бізнес-етики в умовах світової пандемії.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1 – 5.

Додатковий: 6, 9, 20, 21, 30, 32.

Інтернет-ресурси: 35, 42, 45, 47, 51.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ*

Основний

1. Радченко С.Г. Етика бізнесу. Навч. посіб. / С.Г. Радченко. – 2-е вид., переробл. і допов. – Київ: КНТЕУ. 2014. – 396 с.
2. Алексіна Т.А. Ділова етика: навч. посіб./Т.А. Алексіна. - [Ел. Рес.] – режим дост.: https://studcom.ua.>dilova_etika.
3. Берсуцький А.Я. Етика і культура бізнесу та психологія ділових відносин: навч.посіб./ А.Я. Берсуцький, С.М. Жуков. – Донецьк: Дон УЕП, 2014. – 372 с.
4. Грищенко Т.Б. Етика ділового спілкування: навч.посіб./Т.Б. Грищенко, С.П. Грищенко, Т.Д. Іщенко та ін. – К.: ЦУЛ, 2019. – 344с.
5. Лихолат С.М. Етика бізнесу: навч. посіб. / С.М. Лихолат, І.Б. Гапій. – Київ: Знання, 2013.– 367 с.

Додатковий

6. Битов В.П. Етика бізнесу в сучасному підприємстві./ В.П. Битов- [Ел. Рес.] – режим дост.: nbuv.gov.ua>j – pdf>ecfor_
7. Балатан В.П. Професійна етика: навч.посіб. /В.П. Балатан, Л.В. Гуцаленко, Н.Г. Зdirко. – К.: ЦУЛ, 2017. – 252 с.
8. Герет Т.М. Етика бізнесу./ Т.М. Герет, Р.Дж. Клоноскі - [Ел. Рес.] – режим дост.:<https://mkrytyra.com.>etyka-biznesu>.
9. Гришук В.К. Соціальна відповідальність бізнесу: навч.посіб. /В.К. Гришук. – Львів: ЛДУВС. 2012. – 152 с.
10. Де Джодж Ричард Т. Деловаяэтика / пер. с англ. Де Джодж Ричард Т. –[Ел. Рес.] – режим дост.:<www.tnu.in.ua>books>entry-1597507>.
12. Джентилин Д. Этика бизнеса. Психологическое расследование корпоративных скандалов. / пер. с англ. Д.Джентилин- [Ел. Рес.] – режим дост.:<https://www.yakaboo.ua>jetika-biznesa>
13. Етика ділових відносин: навч. посіб. /О.Й. Лесько, М.Д Прищак, О.Б. Залюбовська та ін. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – 309 с.
14. Захарчин Г.М. Основи підприємництва: культура, технологія, відповідальність: навч. посіб. /Г.М. Захарчин, О.В. Юринець. – К.: Знання, 2011. – 254 с.
15. КлеммерДж. Каксоздатькоманду победителей. Корпоративная культура, система мотивации и вечные принципы успеха, которые исповедуют 100 самых эффективных и прибыльных компаний в мире. Пер. с англ. / Дж. Клеммер. — [Ел. Рес.] – режим дост.:<https://books.google.com>books>about>
16. Колот В.М. Підприємство: організація, ефективність, бізнес-культура: навч.посіб./ В.М. Колот, І.М. Репіна, О.В. Щербіна. – 3-те вид, без змін. – К.: КНЕУ, 2010. – 444 с.
17. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування./ О.В. Кубрак. – К.: Університетська книга, 2019. – 222 с.
18. Кришемінська Л.Д. Етика ділових відносин у торгівлі: Підручник./ Л.Д. Кришемінська. 2-ге вид., допов., перероб. — [Ел. Рес.] – режим дост.:<libtomcat.knute/edu.ua.>DokDescription>.
19. Лігоненко Л.О. Підприємництво і бізнес-культура: підручник./ Л.О. Лігоненко, Г.Л. Піратовський, І.В. Малоштан. – К.: КНТЕУ, 2011. – 508с.
20. Лучко М.Л. Етика бізнеса – фактор успеха. / М.Л. Лучко –[Ел. Рес.] – режим дост.: listinglibrary.at.ua>ethika_biznesu.
21. Мацусита К., Философияменеджмента./ К. Мацусита . — [Ел. Рес.] – режим дост.:<https://www.yakaboo.ua>filosofsja-men>.
22. Мазараки А.А. Торговля: история, цивилизация, мораль. А.А. Мазараки – К.: Книга, 2010. – 624 с.

23. *Моральний вимір економіки: соціальна відповідальність бізнесу та економічна ефективність.* / За ред. Г.Ф. Хоружого. – Київ: УБС НБУ, 2009. – 255 с.
24. *Монахов Г.А. Искусствовыбытьпреуспевающим.* Г.А. Монахов. – Київ: Феникс, 2007. – 568 с.
25. Савельєв В.П. Етика: навч. посіб./В.П. Савельєв, Л.А. Пінда. 2-ге вид., випр. – Львів: Магнолія, 2017. – 279 с.
26. *Пентелюк М.І. Ділове спілкування та культура мовлення: Навч. посіб./ М.І. Пентелюк, І.І. Маруніч, І.В. Гайдєнко.* – К.: Центр навч. літ. – 2019. – 224 с.
27. *Погорелова Т.О. Забезпечення етичної поведінки на українських підприємствах./ Т.О. Погорелова, К.Д. Боброва.* // Вісник НТУ «ХПІ». - № 20(1296). – 2018. – с.41 – 44.
28. *Радченко С.Г. Етика бізнесу. Практикум: Навч. посіб. / С.Г. Радченко* – Київ: КНТЕУ, 2009. – 192с.
29. Тиліпська Р.Б. Етика бізнесу в умовах євроінтеграції. / Р.Б. Тиліпська. Х.С. Передало, О.В. Муқан.// Вісник нац. Універ. «Львівська політехніка»: зб. наук. праць № 858. – Львів. - 2016. – с. 132 -139.
30. Фукуяма Ф. Довіра: Соціальні добродії і шлях до розквіту./ пер. з англ.Ф.Фукуяма [Ел.Рес.]–<https://pidru4niki.com/filosofiya/fren>.
31. *Шаповал В.М. Вплив релігії на формування ділової етики.* /В.М. Шаповал.// Теоретичні та прикладні питання економіки. – Вип. 22. – 2010. – с. 87 – 99.
32. *Чугаєнко Ю.О. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет.* Навч.посіб./ Ю.О. Чугаєнко. – К.: Нац. Акад.України, 2011.- 164 с.
33. ЯгерДж. Деловой протокол: стратегияличногоуспеха / Пер. с англ. – 2-е изд.перераб. Дж.Ягер - Ел.Рес.]–режим дост.: [www.tnu.ua.>study>books>owner](http://www.tnu.ua/study/books/owner)

Інтернет-ресурси

34. Європейська мережа економічної етики (EBEN). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.eben.org
35. Інститут глобальної етики (Institute for Global Ethics). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.globalethics.org
36. Сайт КСВ (Корпоративна соціальна відповідальність). [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://csr.info/csr>
37. Сайт по спонсорству, благодійності, меценатству. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://ufb.org.ua>
38. Міжнародний форум лідерів Принця Уельського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.iblf.org
39. Етична корпорація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.ethicalcorp.org.
40. Етикет. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://etyket.org.ua>
41. Ділова етика: службові відносини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://posada.com.ua/useful/employer/7/237/>
42. Всеукраїнська мережаДоброчесності та Комплаєнсу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://unic.org.ua>
43. Ділова етика, основні поняттяhttp://101.com.ua/glossary/delovaja_etika_mened_223.html
44. Ділова етика, категорії внутрішньої досконалості. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.koryazhma.ru/articles/etiket/work.asp>
45. Етика бізнесу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.refine.org.ua/pageid-3071-1.html>
46. UnitedNationsGlobalCompact. Офіційний сайт ООН. Дев'ять принципів ООН для багатонаціональних та транснаціональних компаній. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.unglobalcompact.org>
47. Розділ офіційного сайту ЕС, присвячений корпоративній соціальній відповідальності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.europa.eu.int/com/trade/miti.oecd.htm>

48. Офіційний сайт Всесвітнього банку, повні тексти різних кодексів етичної поведінки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org/ethics
49. Глобальні принципи Леона Саллівана. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalsullivanprinciples.org>
50. Сайт ініціативи глобальної звітності компаній перед суспільством. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.globalreporting.org>
51. Ф.Фукуяма про Україну та її майбутнє. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www.ukrinform/ua>2741486](http://www.ukrinform.ua>2741486)

**курсив – визначено джерела та літературу, яка наявна в бібліотеці КНТЕУ.*